

6. NODALA

*21.gadsimta prasimju
veidosana*

Funded by
the European Union

Declaration:

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or Dům zahraniční spolupráce. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Sadaļas mērķi

- *Mācīt angļu valodu, kooperatīvā veidā izmantojot tehnoloģijas un žurnālistiku*

1.nodarbība - Klimata pārmaiņas

Ievads

Šajā integrētajā prasmju nodarbībā skolēni strādās pie temata par klimata pārmaiņām, īpaši ņemot vērā šādas iezīmes:

1. Planētas pašreizējā situācija - pārmaiņas pēdējo gadsimtu laikā, ko izraisījušas antropiskas darbības, kā arī dzīvnieku un augu sugu izzušana, kas ietekmē ekosistēmu;
2. Darbības, kuras tiek veiktas likumīgi vai nelikumīgi un kuras no tām būtu jāregulē, ja nav vēl aizliegtas;
3. Politisko atbildību un ietekmi no spēcīgiem uzņēmumiem, kas var "orientēt" presi, zinātniskos pētījumus un viedokļus, lai saglabātu spēkā esošo situāciju uz planētas nākotnes rēķina;
4. Problēmas sociālā ietekme uz dažādiem veidiem, kā tiek "karsēta" planēta
5. Planētas stāvokļa analīze salīdzinājumā ar pēdējām desmitgadēm, izmantojot kosmosa aģentūru veiktos pētījumus;
6. Planētas nākotne, iespējamie scenāriji, ieguldījums, ko katrs no mums var dot problēmas risināšanā.

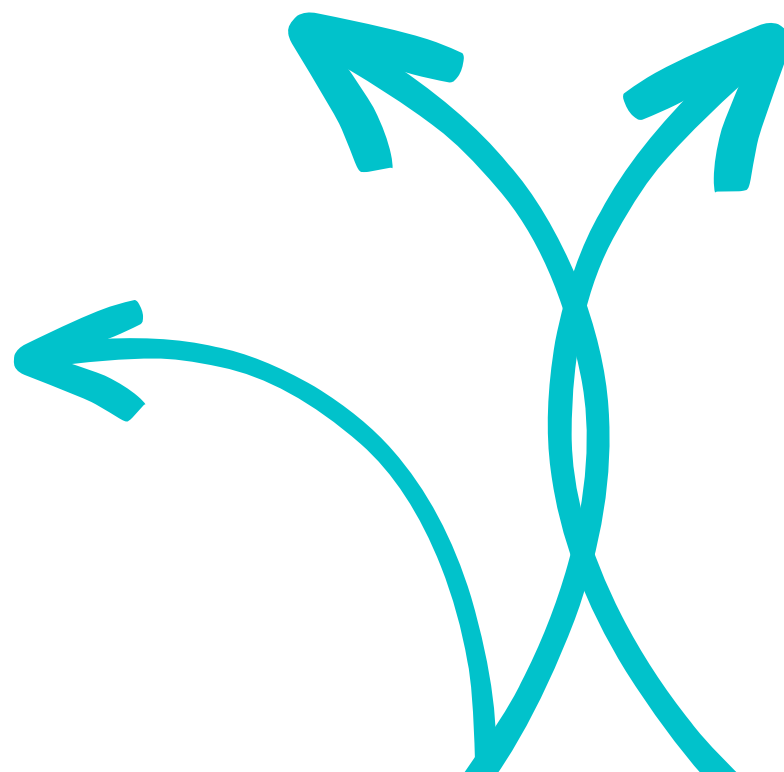
Skolēni izteiks prognozes, skatīsies video un atbildēs uz jautājumiem, tad apsvērs un diskutēs, kā klimata pārmaiņas ir ietekmējušas to, kur viņi dzīvo, un kā tas var ietekmēt to, kur viņi dzīvos nākotnē.

Vecuma grupa
Vidusskolēni

Līmenis
CEF Līmenis B2

Laiks
90 minūtes

MĒRĶI

1 - attīstīt integrētas prasmes: uzklausīt un runāt, kā arī rakstīt par tematu “Klimata pārmaiņas”

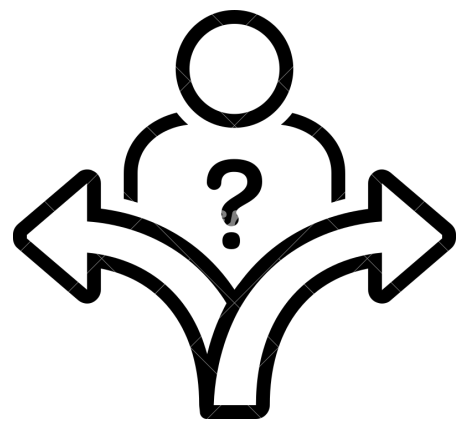

2 - pilnveidot prasmes audiovizuālā satura apkopošanai

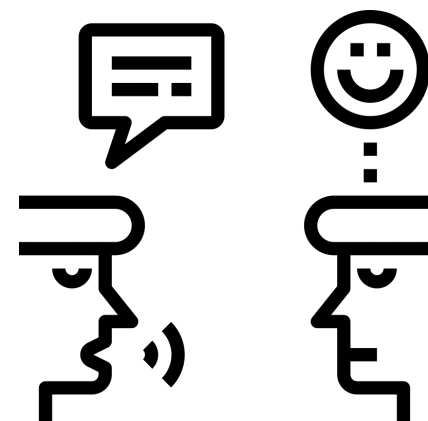

3 - iegūt informāciju un datus raksta veidošanai par klimata pārmaiņām

Materiāli

**Skolēnu darba
lapa**

**Video "Before the flood:
official trailer" un
filmu "Before the flood:
full movie National
Geographic"**

**Leonardo Di
Kaprio runa
ANO**

Procedūra

- **Ievads (10 minūtes)**

Padomājiet par dažādām klimata pārmaiņu sekām kopā ar skolēniem

Parādiet divus attēlus zemāk redzamajās saitēs un apspriediet klimata pārmaiņu ietekmi uz mūsu planētu (jūras līmeņa celšanās, ciklonu intensitātes palielināšanās, ledus kušana, ozona caurums).

- <https://emtv.com.pg/wp-content/uploads/2016/06/IPCC-Empathetic-on-Pacific-Threat-media.jpg>
- <http://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2016/04/BangladeshKhulna.jpg>

Procedūra

- **Priekšskatīšanas uzdevums (15 –20 minūtes)**

Paskaidrojiet skolēniem, ka viņiem būs jānoskatās video par klimata pārmaiņām

Pirms video rādīšanas, palūdziet skolēniem aplūkot darba lapā A iekļautos vārdus un izteiksmes, ar mērķi pievērst uzmanību dotajai problēmai. Viņiem būtu jāsaraksta īsa rindkopa par video, prognozējot to, par ko viņuprāt būs video. Skolēniem ir jāizmanto pēc iespējas vairāk vārdu un izteiksmju no darba lapas.

(Daudzlīmeņu klases: skolēni, kuriem varētu būt grūtības izpildīt šo uzdevumu, varētu strādāt pāros. Skolēni, kuri varētu atrast uzdevumu vieglu, varētu strādāt vieni. Variet arī sapārot stiprākus skolēnus ar vājākiem studentiem)

Procedūra

- **Video skatīšanās uzdevums 1 (15 mins)**
- Parādiet video un palūdziet, lai studenti:
 - Atzīmē darba lapā A iekļautās izteiksmes, kuras viņi spēj saklausīt
- Salīdziniet skolēnu uzrakstīto rindkopu ar video, lai redzētu, cik tuvas bija skolēnu prognozes

Video adrese: <https://www.youtube.com/watch?v=D9xFFyUOpXo>

Procedūra

Pēcapskates uzdevums (10 –15 minūtes):

- Palūdziet skolēniem rediģēt vai pārrakstīt kopsavilkuma rindkopu, lai tā kļūtu par pareizu video aprakstu.

Testa laiks (10 minūtes):

- Palūdziet skolēniem izpildīt vairāku atbilžu variantu testu darba lapā B, lai skolēni varētu noskaidrot to, cik videi draudzīgi viņi ir.

Procedūra

- **Turpmākā diskusija (15-20 minūtes)**
- Lūdziet skolēniem apskatīt diskusiju pārskatus viņu darba lapā C. Dodiet viņiem 5 minūtes, lai izlasītu apgalvojumus un veiktu piezīmes par katru no tiem, lai palīdzētu viņiem veidot savas idejas.
- Pēc 5 minūtēm uzaiciniet skolēnus salīdzināt savas piezīmes ar partneri. Mudiniet viņus apspriest idejas nelasot tieši no savām piezīmēm.
- Atsaucieties uz paveikto kopīgi kā klase, vai arī vairākās grupās, ja jums ir liels skolēnu skaits klasē. Aiciniet skolēnus dalīties pārdomās ar visu klasi.

Procedūra

- **Paplašinātā darbība (mājas darbs)**
- Noskatīties filmu “Before the Flood: Full movie National Geographic”
- Noskatīties video par Leonardo di Kaprio runu ANO
- Izveidot rakstu skolas avīzei par klimata pārmaiņām

Darba lapa A

01

Darba lapa A

Ārkārtas situācija

Iznīcināšana

Masveida demonstrēšana

Siltumnīcas efekta gāzes

Postījums

02

Darba lapa A

Visu bažas

Pārtraukt piesārņošanu

Emisijas

Produkcija

Jauna izpratne

ERASMUS+

#OPEN@

Darba lapa B

02

Cik "zaļš" tu esi?

1. Tu esi aizņemts ar mājas tīrīšanas darbiem, katrā istabā pavadot 5 līdz 10 minūtes. Kāds ir labākais veids, kā taupīt enerģiju šajā situācijā?
 - a. Ieslēdziet un izslēdziet apgaismojumu ikreiz, kad pārvietojaties no istabas uz istabu
 - b. Atstāriet ieslēgtu gaismu pārvietojoties pa māju.
 2. Tu esi izsalcis un gribi uzcept kartupeļus. Kura metode ir "zaļāka"?
 - a. Ielieciet to elektriskajā cepeškrāsnī uz stundu
 - b. Ātri uzsildiet to mikroviļņu krāsnī
 3. Tu esi izslāpis, tāpēc ej uz kafejnīcu, lai nopirktu dzērienu. Ko tu izvēlēšies?
 - a. Minerālūdens pudeli
 - b. Kafiju polistirola tasē
 4. Tev vajadzīgs jauns krekls, un veikalā ir divi tādi, kas tev patīk. Tu apskaties etiķeti un redzi, ka viens krekls ir izgatavots no 100% tīras dabiskās kokvilnas, bet otrs ir izgatavots no 50% poliestera. Tu vēlies būt pēc iespējas videi draudzīgāks. Kuru tu izvēlēšies?
 - a. 100% dabiskās kokvilnas kreklu
 - b. 50% poliestera krekls
 5. Vai tu atstāj atvērtu ūdens krānu, kamēr tīri zobus?
 - a. Jā
 - b. Nē
-

ERASMUS+

#OPEN@ Darba lapa B

05

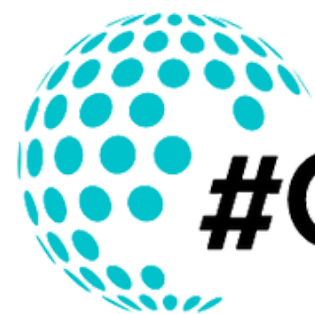
Cik "zaļš" tu esi?

1. Smēķētāji ne tikai apdraud apkārtējo cilvēku veselību unveselību, bet arī apdraud vidi.
 - a. Patiesi
 - b. Nepatiesi
 2. Kurš ir "zaļākais" veids, kā mazgāt savas drēbes?
 - a. Mazgāt veļasmašīnā ar aukstu ūdeni
 - b. Mazgāt ar rokām siltā ūdenī
 3. Kāds transporta veids ir piemērotāks videi?
 - a. Braukt ar mašīnu
 - b. Lidot ar lidmašīnu
 4. Kad dodies uz lielveikalu, kā tu ved savus pirkumus mājās?
 - a. Lielveikala nodrošinātajos plastmasas maisiņos
 - b. Personīgajā maisiņā vai grozā
 5. Ja ir izvēle, tad kā tu labāk vēlētos iegādāties aukstu dzērienu kafejnīcā?
 - a. Alumīnija bundžā
 - b. Stikla pudelē
-

04

Cik atbildes bija pareizas?

1-3	4-6	7-10
<p>Tev ir jāveic daudz izmaiņu, ja vēlies būt "zaļāks".</p>	<p>Nav slikti! Tu zini par to, kā vari palīdzēt planētai. Tu esi "diezgan zaļš".</p>	<p>Malacis! Tev ir ļoti "zaļa galva" uz pleciem!</p>

ERASMUS+

#OPEN@ Darba lapa C

01

Klimata pārmaiņas – diskusiju apgalvojumi

Klimata pārmaiņas ir nopietnākais drauds mūsu planētai šobrīd.

Visas valstis ir jāspiež piemērot nopietnus noteikumus, lai samazinātu oglekļa emisijas.

Parasti cilvēki nevar daudz darīt, lai apturētu globālo sasilšanu.

Cilvēkiem ir jādara viss iespējamais, lai taupītu enerģiju!

Mani uztrauc klimata pārmaiņas.

Klimata pārmaiņas nav tik nopietnas, kā cilvēki saka. Cilvēkiem patīk par kaut ko uztraukties!

Uz planētas zemes dzīvo pārāk daudz cilvēku!

Pasaules sasilšanas dēļ tuvākajā nākotnē mēs zaudēsimdaudzas dzīvnieku sugas un zemu zemju teritorijas.

2.nodarbība - Viltus ziņas: vai spēj tās pamanīt?

Ievads

Nodarbība sākas ar īsu diskusiju par jaunumiem un viltus ziņām.

Skolēni lasa divas tīmekļa lapas. Viena mājaslapa ir par "Tree Octopus" (mītu), savukārt otra - par "Octopus Tree".

Pēc īsas izlasītā izpratnes pārbaudes aktivitātes, skolēni pēta tīmekļa vietnes, izmantojot jautājumu kopumu, kurš paredzēts kā palīgs viltus ziņu atsijāšanai. Mērķis ir atklāt, kura ir viltotā tīmekļa vietne un kāpēc tā ir viltota.

Kā pēdējo aktivitāti, skolēni var atrast citus viltus ziņu sižetus, kas šobrīd cirkulē internetā. Viņi var izvēlēties vienu stāstu un noformēt ziņu, rakstu vai anekdoti, kurā iesaka saviem draugiem neiekrist uz viltus ziņām.

Vecuma grupa
Vidusskolēni

Līmenis
CEF Līmenis B1+

Laiks
45-60 minūtes

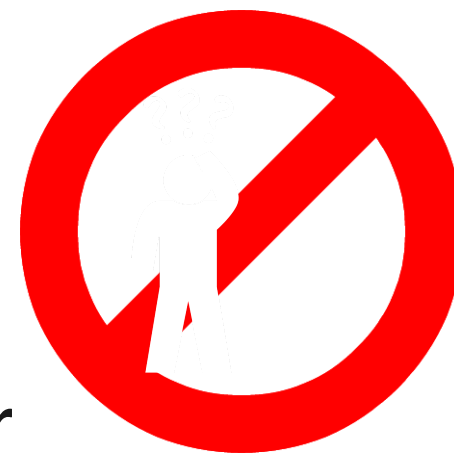
MĒRĶI

1 - paplašināt zināšanas par leksiku, kas saistīta ar ziņām un medijiem

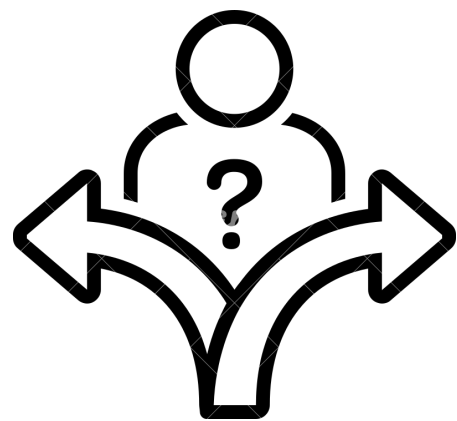

2 - paaugstināt skolēnu izpratni par viltotām ziņām izmantojot diskutēšanu un lasīšanu

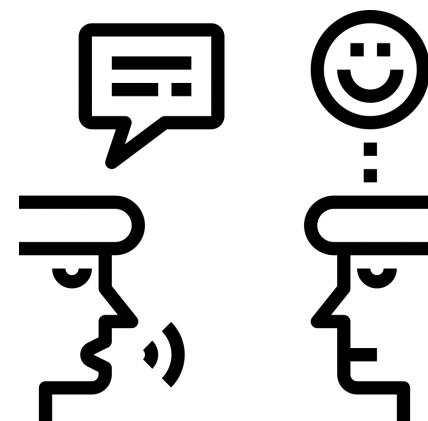

3 - attīstīt skolēnu 21. gadsimta prasmes, tai skaitā kritisko domāšanu, sadarbību un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi

Materiāli

Skolēnu darba
lapa

Mājaslapas:

<https://zapatopi.net/treeoctopus/>

<https://www.atlasobscura.com/places/octopus-tree-of-oregon>

Procedūra

- **Ievads (5-10 minūtes)**

- Izskaidrojiet klasei, ka šodienas nodarbība ir par reālām un viltotām ziņu vietnēm.
- Izsniedziet darba lapu. Palūdziet skolēniem atbildēt uz pirmo jautājumu (Q1) nelielās grupās.
- Izskaidrojiet viltoto ziņu nozīmi un pazīmes.
- Mudiniet skolēnus nākt pie tāfeles un uzrakstīt vienkāršu definīciju. Izmantojiet uzvednes, lai palīdzētu izstrādāt pilnīgāku definīciju, piemēram - Vai tās ir apzinātas? Vai tās vienmēr ir pilnīgi meli vai arī tās satur kādus patiesus elementus? Kur tās var atrast? Kā tās izplatās? Kāpēc tas tiek darīts? Izlasiet definīciju.

Atbildes piemērs:

- Viltus ziņas: the deliberate spreading of misinformation or hoaxes spread via traditional print and broadcast news media or online media. Fake news is written and published usually with the intent to mislead in order to damage an agency, entity or person, and/or gain financially or politically, often using sensationalist, dishonest or outright fabricated headlines and images to increase readership. (Wikipedia)
- Viltus ziņas: false stories that appear to be news, spread on the internet or using other media, usually created to influence political views or as a joke. (Cambridge Dictionary)

Procedūra

- **Lasīšanas uzdevums (10-15 minūtes)**
- Iepazīstiniet ar darba lapas 2. jautājumu (Q2). Izskaidrojiet klasei, ka viņi lasīs rakstus no divām tīmekļa vietnēm. Viena vietne ir par "Tree Octopus", otra - par "Octopus Tree". (svarīgi: pagaidām nepaskaidrojiet, ka viena vietne ir viltota.)
- Sūtiet skolēnus uz tīmekļa vietnēm:
<https://zapatopi.net/treeoctopus/>
<https://www.atlasobscura.com/places/octopus-koka-oregona>
- Nosakiet laika ierobežojumu. Uzraugiet un palīdziet skolēniem ātri izlasīt abas vietnes, meklējot konkrētu informāciju. Mēģiniet atrunāt skolēnus no ilga laika pavadīšanas meklējot nezināmu vārdu skaidrojumus. Pēc tam īsi pārbaudiet atbildes.

Procedūra

- **Lasīšanas uzdevums (10-15 minūtes)**

Atbildes: Tree Octopus

Dzīvesvieta: In the temperate rainforests of the west coast of North America.

Raksturojums: The octopus has eight arms. On average (measured from arm-tip to mantle-tip) it is 30–33cm long. It is amphibious, intelligent and its eyesight is comparable to that of humans.

Vēsture: The octopus has become endangered because the fashion industry began to kill it in large numbers and sell it to the rich in the form of hat ornaments.

Atbildes: Octopus Tree

Dzīvesvieta: Pacific Northwest coast of the USA

Raksturojums: The tree itself extends from a central base that is 15 metres around, and instead of shooting straight up with a central trunk, the body of the tree splits into a number of smaller trunks.

Vēsture: It is believed to be around 250 to 300 years old. No one knows how this tree came to have so many trunks.

Procedūra

- **Atklāšanas aktivitāte (15 –20 minūtes)**

- Iepazīstiniet skolēnus ar 3. jautājumu (Q3). Paskaidrojiet, ka viena no dotajām tīmekļa vietnēm bija viltota. Uzaiciniet viņus uzminēt, kura bija viltotā, bet nedodiet atbildi uzreiz!
- Atveriet darba lapas otro pusi un paskaidrojiet, ka mēs varam izmantot piecus jautājumus, lai palīdzētu pārbaudīt vietnes uzticamību. Iepriekš iemāciet skolēniem noderīgu leksiku no "W-questions" : credible/genuine/authentic/legitimate, suspicious, sensational, source, layout, URL, headline, reverse Google image search, Photoshop.
- Lūdziet skolēnus strādāt grupās. Aiciniet viņus lietot "W-questions" abās tīmekļa vietnēs, lai noskaidrotu, kurš no tiem ir viltots. Skolēni pieraksta pierādījumus, kas liecina par to, kura vietne ir viltota.

Piezīme: skolēni var sadalīt "W-questions", lai darbs būtu ātrāks un vieglāks.

Procedūra

- **Atklāšanas aktivitāte (15 –20 minūtes)**

- Visbeidzot, kā klase, apspriežat atbildes. Jautā: Kurš ir viltojums? (The Tree Octopus). Kā tu to zini? Izskaidro pierādījumus, kas pierāda, ka tas ir viltots (1. Vietrādīs URL ir nepilnīgs; 2.saturs – skatīt vēstures sadaļu – ir sensacionāls un nav ticams; 3. astonkāja attēli pilnībā sastāv no mākslas darbiem un fotošopētiem attēliem – reversā attēla meklēšana to parāda; 4) lapā nav sadaļas “Par mums” vai kontaktinformācijas; 5)vienkārša pārbaude uzticamākās tīmekļa vietnēs, piemēram, “Snopes” un “Wikipedia”, atklāj, ka radījums nepastāv.)
- Pēc izvēles: lai skolēni aplūko Wikipedia ierakstu par “Tree Octopus” un “Octopus Tree”. Turklāt uzaiciniet viņus aplūkot Snopes lapu, kurā ir paskaidrots, ka tā ir viltota. (Nemiet vērā, ka šī izcilā “Tree Octopus” vietne ir izmantota skolās visā pasaulē, lai pārbaudītu skolēnu plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes.)
- Pajautājiet skolēniem: Vai jūs uzminējāt, ka tas bija viltojums? Kā? Ko jūs domājat par viltotās tīmekļa vietnes kvalitāti?

Procedūra

- **Projekts (vai mājasdarbs)**

- Izskaidrojiet skolēniem 4. jautājumu (Q4). Ja ir laiks, mudiniet viņus sameklēt vienu (vai vairākas) viltus ziņu, kura pašlaik aktīvi cirkulē pa internetu.
- Lieciet skolēniem izveidot anekdoti, rakstu vai "tvītu", kurā skolēni brīdina savus draugus par viltus ziņu bīstamību. Skolēniem vajadzētu iekļaut faktus.
- Mudiniet skolēnus spēlēt sekojošās izglītojošās interaktīvās spēlēs:

<https://www.getbadnews.com/books/english/>

<https://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-876odd58-84f9-4c98-ade2-590562670096>

<https://medium.com/@bobhone.designer/how-to-play-the-factitious-2018-news-game-9969aaa8f2a7>

Klausīšanās un lasīšana

1. Grupas diskusija

Kur tu tiec pie jaunākajām ziņām? Kurus avotus tu izmanto?

Ko tu domā par šo teikumu? “Tam ir jābūt patiesam, jo es to izlasīju internetā.” Ko jūs saprotat ar “viltotām ziņām”? Miniet dažus ar tām saistītus atslēgvārdus.

2. Pārlasiet rakstus abās dotajās vietnēs. Aizpildiet tabulu.

Dodieties uz šīm saitēm un ātri izlasiet tās. Sagatavojiet īsas piezīmes par koku un astoņkāji.

<https://zapatopi.net/treeoctopus/> <https://www.atlasobscura.com/places/octopus-tree-of-oregon>

	Dzīvesvieta	Raksturojums	Vēsture
Tree Octopus			
Octopus Tree			

Klausīšanās un lasīšana

3. Pārbaudiet abu tīmekļa vietņu derīgumu, izmantojot dotos jautājumus.

Kura vietne ir viltota? Kā tu zini, ka tā ir viltota?

4. Atrodiet kādu no nesenu viltus ziņu. Izveidojiet informatīvu rakstu vai ziņu, lai par to brīdinātu savus draugus.

Dīvainu kaķi ar divām kājām iemūžināja Google Street View.

Japānai ir vislabākās ugunošanas visā pasaulē – ugunošana ir mēness un zvaigznes.

Pasaulē garākā pusaudze ir 6 pēdas 11 collas (210,82 cm).

79 gadus veca sieviete, Abigaila, vēlas jums dāvināt \$5.7 miljonus, ko izplatīt labdarībai.

“Kentucky Fried Chicken” dāvina trīs bezmaksas vistas spaiņus ikvienam kā veidu, kā nosvinēt uzņēmuma 67. jubileju.

Miris aktieris Pīters Dinklžs (kurš spēlēja Tyrion Lannister filmā "Game of Thrones").

Klausīšanās un lasīšana

1. NO KURIENES nāk informācija?

Apskatiet URL. Vai tas izskatās pazīstams un uzticams?

2. KAD ziņas tika ievietotas tiešsaistē?

Kāds ir publicēšanas datums? Vai datums ir īsts? Vai ziņa ir nesena?

3. KAS izveidoja informāciju?

Kurš uzrakstīja rakstu? Kas uzņēma fotogrāfiju?

4. KĀ izskatās ziņa vai vietne?

Paskatieties uz izkārtojumu. Vai tīmekļa vietne ir labi pasniegta un rūpīgi organizēta? Paskatieties uz virsrakstu. Vai tas ir sensacionāls?

Vai ir sadaļa “Par mums” ar kontaktinformāciju? Vai tiek sniegti informācijas avoti? Vai rakstība un gramatika ir pareiza?

5. KĀ tu zini, ka tā ir taisnība?

Vēlreiz pārbaudiet saturu. Vai kāda informācija šķiet maz ticama? Pārāk labs (vai pārāk apbrīnojams), lai būtu paties?
